

MÁRKI DÁVID*

Nyilvánosság az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogában

I. Bevezetés

A technológia fejlődése, a megváltozott médiakörnyezet, a büntetőeljárások nyilvánosságának eddig ismert formáit alapvetően alakítja át, új kihívások elé állítva ezáltal a jogalkotókat és jogalkalmazókat egyaránt. Az eljárások nyilvánossága a tisztességes eljárás-hoz való jogban gyökerezik, amely alapvető fontosságú jogok és követelmények halmaza, egyben az igazságszolgáltatás inherens része.¹ Fogalmilag a büntetőeljárásokhoz kapcsolódva alakult ki, mára azonban már felöleli mindazokat az eljárási jogokat, amelyek akár büntető, akár polgári, akár közigazgatási eljárásokban és az azt megelőző prejudiciális eljárásokban garanciát biztosítanak az eljárás tisztességes lefolytatására.

A tisztességes eljárás, azon belül a nyilvánosság egyik alappillére az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény), amely 6 cikkében deklarálja: „*Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Az ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni [...]*.”²

Az Egyezmény a benne foglalt jogok megsértése esetén lehetőséget biztosít arra, hogy a sérelmet szenvedett az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: Bíróság) forduljon, amely meglehetősen széleskörű, kiterjedt esetjoggal rendelkezik a 6. cikk megsértésével kapcsolatban. A Bíróság szinte valamennyi részes államot elmarasztalta már a tisztességes eljárásra, azon belül is a nyilvánosságra vonatkozó szabályok megsértése miatt.

Jelen tanulmányban a Bíróság joggyakorlatát az első- és másodfokú eljárás nyilvánossága tekintetében vizsgálom.

* tanársegéd, SZTE Állam- és Jogtudományi Kar, Közjogi Intézet

¹ SÜLYÖK MÁRTON: „*In all fair-ness*” avagy igazság szerint... *A tisztességes eljáráshoz való jog jövőjének kilátásai Európán kívül*. In: Badó Attila (szerk.): *A bírói függetlenség, a tisztességes eljárás és a politika*. Gondolat Kiadó. Budapest 2011. 91. p.

² 1993. évi XXXI. törvény 6. cikk.

II. Az elsőfokú eljárás nyilvánosságára vonatkozó gyakorlat

Az Egyezmény értelmében a főszabály a tárgyalások nyilvánossága, amely a Bíróság értelmzésében az érintettek alanyi joga, amiről kifejezetten vagy hallgatólagosan³ lemondhatnak. Az eljárás nyilvánosságáról való lemondásnak azonban minden érintett részéről egyértelműnek kell lennie és a nyilvánosságról való lemondás nem sértheti a közérdeket.⁴

Az *A.T. v Ausztria* ügyben a Bíróság azt vizsgálta, hogy mi minősülhet a nyilvános tárgyalásról történő lemondásnak. Az alapul szolgáló ügyben mind az elsőfokú, mind a fellebbviteli bíróság tárgyalás tartása nélkül hozott a kérelmező jogait érintő érdemi döntést. Az osztrák kormány védekezésében arra hivatkozott, hogy a kérelmező az elsőfokú tárgyalás hiánya miatt korábban nem emelt kifogást, amit a nyilvános tárgyalásról való lemondásként értelmeztek.⁵ A Bíróság az Egyezmény 6.cikkének megsértése miatt elmarasztalta Ausztriát és döntésében kiemelte, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján a nyilvános tárgyalás jogáról való lemondás akkor tekinthető egyértelműnek, ha a bíróságok gyakorlatából arra lehet következtetni, hogy ezirányú kérelem hiányában a tárgyalás mellőzésével hoznak döntést. Abban az esetben azonban, ha a nemzeti törvények kifejezetten rendelkeznek a tárgyalás kérésének lehetőségéről, vagy a kialakult bírói gyakorlat szerint kizárólag a felek kérésére tartanak tárgyalást, akkor az, hogy az érintett nem emelt kifogást az elsőfokú tárgyalás hiánya miatt, nem tekinthető a tárgyalás jogáról való lemondásnak. Az alapul fekvő ügyben a fellebbviteli bíróság előtti tárgyalást kifejezetten kizárja a törvény, az elsőfokú bíróság előtti eljárásokra azonban ilyen kifejezett rendelkezés nincs. A kialakult bírói gyakorlat alapján hasonló ügyekben nem tartanak tárgyalást, így az összes körülményt figyelembevéve a Bíróság megalapozottnak találta a 6. cikk megsértésének megállapítását.⁶

Findlay Egyesült Királyság elleni ügyében mondta ki a Bíróság, hogy a szóbeli és nyilvános tárgyalás követelménye különösen a büntetőügyekben elengedhetetlen garanciális elem, ezért elsőfokon olyan bíróságnak kell eljárnia, amelynek eljárása során érvényre jut a nyilvánosság követelménye.⁷ Ezen gondolatmenetet követve állapította meg a Bíróság a 6. cikk megsértését a *Göc v. Törökország* ügyben, amely egy jogellenes fogvatartásból keletkezett kártérítési igény tárgyalás mellőzésével történő elbírálásáról szólt. A Bíróság indokolásának lényege, hogy az első és egyetlen fórumként eljáró bíróság akkor is köteles nyilvános tárgyalást tartani, ha az alapvető kérdések az ügy iratából is megállapíthatóak.⁸ A Bíróság döntése azonban nem volt egyhangú, több bíró is eltérő véleményt fogalmazott meg és hivatkozott a Bíróság esetjogában kimunkált tesztre, amely alapján a nyilvános tárgyalástól való eltekintéshez három feltételnek kell fennállnia: (I) nem állhat fenn olyan tárgyi vagy jogi kérdés, amely nélkülözhetlenné teszi a nyilvános

³ A kifejezett vagy hallgatólagos lemondással kapcsolatban lásd még: *Håkansson and Stureson v. Sweden* (Application no. 11855/85), *Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium* (Application no. 6878/75; 7238/75).

⁴ *Rolf Gustafson v. Sweden* (Application no. 23196/94.).

⁵ Hasonló indokokra hivatkozással nem tartottak nyilvános tárgyalást a *Szücs v. Austria* (Application no. 20602/92) és a *Werner v. Austria* (Application no. 21835/93) ügyben, amely esetekben szintén elmarasztalta Ausztriát a Bíróság.

⁶ *A.T. v. Austria* (Application no. 32636/96).

⁷ *Findlay v. the United Kingdom* (Application no. 22107/93).

⁸ *Göc v. Turkey* (Application no. 36590/97).

meghallgatást, (II) a kérdések, amelyeket a bíróságnak meg kell válaszolnia konkrétan meghatározottak, (III) a nyilvános tárgyalás mellőzése nem sérti a közérdeket.⁹

A tárgyalások nyilvánosságának egyik leggyakrabban felmerülő sarokpontja az eljárás alá vont személyek személyiségi jogai, valamint a bíróság tekintélyének védelme. Erre hivatkozással zárta ki a horvát bíróság a nyilvánosságot a Legfelsőbb Bíróság elnöke elleni tárgyalásról, aki emiatt a Bírósághoz fordult. Az eljárás során a terhelt kifejezetten kérte a nyilvános tárgyalás megtartását. A terhelt személyére tekintettel az ügy eleve széles médianyilvánosságot kapott, így a Bíróság az *Olujić Horvátország elleni* ügyében nem tartotta megalapozottnak az állam személyiségi jogok védelmére történő hivatkozását. Ezen felül a korábban említett, Bíróság által kidolgozott tesztnek is ellentmond a nyilvánosság kizárása, hiszen a bírósági szervezetrendszer legmagasabb fórumának tagja ellen indult eljárás olyan közérdek, amely a nyilvános tárgyalás lefolytatását indokolja.¹⁰

A tisztességes eljáráshoz való jog követelménye érdekes élethelyzeteket is eredményezhet. Ilyen eset volt a *Hummatov Azerbajjan elleni ügye*, ahol a politikai fogvatartottnak minősített¹¹ terhelt tárgyalását egy büntetésvégrehajtási intézetben tartották meg, amiről biztonsági okokból a teljes nyilvánosságot kizárták. A Bíróság az indokolásában kitért arra, hogy bár a biztonsági kockázat alapul szolgálhat a nyilvánosság kizárásának, de még az ilyen speciális körülmények esetén is gondoskodnia kell az államnak a nyilvánosság megfelelő tájékoztatásáról, valamint megfelelő biztonsági intézkedések mellett a nyilvánosság tárgyalásra történő beengedéséről.¹²

III. A fellebbviteli fórumok előtti eljárás nyilvánosságára vonatkozó gyakorlat

Általánosan elfogadott és elvárható követelmény, hogy az elsőfokú eljárásokra főszabályként a nyilvános tárgyalásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, a fellebbviteli fórumok előtti eljárásoknál azonban sok esetben elhalványodik a nyilvánosság követelménye. A Bíróság az *Andersson* ügyben¹³ kifejtette, miszerint nem lehet megállapítani, hogy az Egyezmény 6. cikke minden esetben, a felmerülő kérdések jellegétől függetlenül előírja a fellebbviteli fórumokon a nyilvános tárgyalás tartásának követelményét. Ennek eldöntése minden esetben mérlegelés kérdése. A nyilvánosság követelménye a bíróságokba vetett bizalom fenntartásának és növelésének egyik eszköze, ugyanúgy, mint az ésszerű időn belüli döntés és a bírósági ügyterhek csökkentése, amelyeket az ügyvel kapcsolatban rendelkezésre álló információkkal együtt minden esetben figyelembe kell venni az elsőfokú tárgyalást követő eljárási szakaszokban a nyilvános tárgyalás megtartásáról való döntéskor.

A *Salomonsson* ügyben¹⁴ arra is kitért a Bíróság, hogy a döntésben releváns lehet az eljárás alá vont személyek nyilvános tárgyaláshoz fűződő érdeke. Azonban, ha az ügy

⁹ Uo.

¹⁰ *Olujić v. Croatia* (Application no. 22330/05), *Osinger v. Austria* (Application no. 54645/00).

¹¹ Az ügy érdekessége, hogy Azerbajjan Európa Tanácsba történő felvételének egyik feltétele volt a politikai fogvatartottak ügyeinek újratárgyalása.

¹² *Hummatov v. Azerbajjan* (Application no. 9852/03, 13413/04).

¹³ *Jan-Ake Andersson v. Sweden* (Application no. 11274/84).

¹⁴ *Salomonsson v. Sweden* (Application no. 38978/97).

triviális jellegű, vagy ha a nyilvános, szóbeli meghallgatás az ügy tárgyával aránytalan költséget vagy időhúzást jelentene, akkor a nyilvános meghallgatást meg lehet tagadni.

A *Helmers v. Svédország ügyben*¹⁵ a Bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a nyilvánosság korlátozását, illetve kizárását a másod- vagy harmadfokú tárgyalások során igazolhatják az eljárás sajátosságai is, azonban csak abban az esetben, ha az elsőfokú tárgyalást a nyilvánosság előtt tartották.

A fellebbviteli fórumok előtti eljárás során, a nyilvános tárgyalás tartásának szükségességére a tisztázandó kérdések minősége is befolyással bír. Alapvetően tehát azt kell vizsgálnia az eljáró bíróságoknak, hogy az adott fellebbviteli eljárásban tény- vagy jog- illetőleg tény- és jogkérdésben kell-e döntenie. Főszabály szerint nem szükséges a nyilvános tárgyalás abban az esetben, ha nem merül fel olyan jog- vagy ténykérdés, amelyet az ügy iratai alapján vagy az eljárásban résztvevők írásbeli észrevételei alapján ne lehetne megoldani.¹⁶

Az *Ekbatani Svédország elleni ügyben*¹⁷ a Bíróság azt vizsgálta, hogy a nyilvános tárgyalásra vonatkozó szabályokat alkalmaznia kellett volna-e Svédországban a jog- és ténykérdésben is döntő fellebbviteli fórumnak. A kérelmező tagadta azokat a tényeket, amelyekre az elsőfokú bíróságon a vádat alapították, illetve sérelmezte, hogy az ítéletet nagyrészt a sértett által szolgáltatott bizonyítékokra alapozva hozták meg. Ennek következtében a fellebbviteli eljárás során az érintettek hitelességének kérdésében is döntenie kellett volna a másodfokú bíróságnak, amely azonban nyilvános meghallgatás nélkül jóvá hagyta az elsőfokon eljáró bíróság döntését.

A Bíróság az eset körülményeit vizsgálva megállapította, hogy a kérelmező bűnösségének vagy ártatlanságának kérdését a tisztességes eljárás keretében nem lehetett megfelelően megállapítani anélkül, hogy a bíróság személyesen, nyilvános tárgyalás során vizsgálta volna meg a felek által nyújtott bizonyítékokat. Ennek megfelelően a Bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a fellebbviteli fórumok előtti eljárások során az elsőfokú ítélet újbóli megvizsgálásának a kérelmező újbóli meghallgatását magában kellett volna foglalnia, így Svédország megsértette az Egyezmény 6.cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot.

Ezzel szemben az *Andersson ügyben*¹⁸ a Bíróság nem állapított meg egyezményesértést, tekintettel arra, hogy az ügyben a fellebbviteli fórum által vizsgálandó kérdés különbözött az *Ekbatani ügytől*. A kérelmező ugyanis beismerte a közlekedési bűncselekmény elkövetését, csupán azt vitatta, hogy e cselekmény elkövetését a bűncselekmény elkövetésekor fennálló körülményekre hivatkozva a bíróságnak nem szabadna büntetnie. A kérelmező hivatkozott az útjelzőtáblák hiányára és a rossz időjárási körülményekre, amelyeket azonban a bizonyítékok alapján a bíróság elvetett és kifejtette azon álláspontját, hogy a kérelmező által hivatkozott körülmények a felelősség alól nem mentesítik a kérelmezőt. A fellebbezés tehát nem vetett fel olyan ténybeli vagy jogi kérdést, amelyet az ügy iratai alapján ne lehetett volna megfelelően megoldani. Ebből kifolyólag különös tekintettel a bűncselekmény csekély tárgyi súlyára, valamint arra, hogy a fellebbviteli eljárásban a büntetés szigorításának tilalma érvényesült az eljáró bíróság nem sértette meg az

¹⁵ *Helmers v Sweden* (Application no. 11826/85).

¹⁶ *Salomonsson v Sweden* (Application no. 38978/97).

¹⁷ *Ekbatani v Sweden* (Application no. 10563/83).

¹⁸ *Jan-Ake Andersson v. Sweden* (Application no. 11274/84).

Egyezmény 6. cikkében szereplő tisztességes eljáráshoz való jogot a nyilvános tárgyalás mellőzésével.

Hasonlóképpen nem állapította meg az Egyezmény 6. cikkének megsértését a Bíróság a *Sutter ügyben*¹⁹, mivel a nyilvános tárgyalást arra hivatkozással mellőzték, hogy csupán az érintett jogi rendelkezések értelmezésére irányult a kérelmező fellebbezése.

A *Sutter* ügygel ellentétben azonban a Bíróság a *Botten ügyben*²⁰ elmarasztalta Norvégiát és kimondta az Egyezmény 6. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog megsértését azáltal, hogy a teljes felülvizsgálati jogkör gyakorló fellebbviteli fórumon nem tartottak nyilvános tárgyalást és a terheltet sem hallgatták meg, miközben a korábbi felmentő ítéletet megváltoztatva a terhelt bűnösségét megállapító ítéletet hoztak.²¹

A tisztességes eljáráshoz való jog megsértése kapcsán a Bíróság Magyarországot is elmarasztalta a *Csikós Magyarország elleni ügyben*²². Az eljárás alapját képező ügyben a fellebbviteli bíróság úgy súlyosította a büntetést, hogy nem tartott nyilvános ülést, és a tárgyaláson sem a terhelt, sem védője nem lehetett jelen. A kérelmezőt még 2003-ban találta bűnösnek zsarolás büntetében és ítélte három év hat hónap szabadságvesztésre az Egri Városi Bíróság (Egri Járásbíróság). Az ügyész súlyosbításért, a kérelmező felmentésért, másodlagosan pedig enyhítésért fellebbezett és kérte két további tanú meghallgatását. A másodfokon eljáró Heves Megyei Bíróság (Egri Törvényszék) zárt ülésen helyben hagyta az elsőfokú bíróság bűnösséget megállapító ítéletét, azonban a kiszabott szabadságvesztés büntetés mértékét négy évre súlyosbította. Ezt követően fordult a kérelmező a strasbourgi Bírósághoz. Az eljárás során a Kormány arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kérelmező nem merítette ki a hazai jogorvoslati lehetőségeket, mert alkotmányjogi panasz útján nem fordult az Alkotmánybírósághoz, így a kérelem nem befogadható. A Kormány érvelését azonban a Bíróság elutasította, tekintettel arra, hogy hatékony jogorvoslatnak csak a közvetlen és gyors védelemben részesítés felel meg, amely kritériumoknak az Alkotmánybíróság eljárása nem felel meg, így a kérelmező előterjeszthette kérelmét a Bírósághoz. Az ügy érdekessége, hogy az Alkotmánybíróság 20/2005. (V.26.) AB határozatában²³ megállapította, hogy az Országgyűlés alkotmányellenes mulasztást követett el azzal, hogy az akkor hatályban lévő büntetőeljárásról szóló törvényben nem szabályozta azon esetek körét, amikor a fellebbviteli fórum előtti eljárásban a fellebbezés elintézésére tanácsulésnek van helye, és ezzel a jogbiztonság és a tisztességes eljárás követelményeinek nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság a hivatkozott határozatában megjelölte azon ügyeket, amelyekben a korábbi büntetőeljárás törvény megsemmisített szakaszhelye nem alkalmazható. A Bíróság a Kormány Alkotmánybírósági határozatára történő hivatkozását is elvetette, mivel az a kérelem benyújtását követően született és a Bíróság meglátása szerint azon túl, hogy a jogsértés tényét megállapította – az által, hogy az Alkotmánybíróság nem rendelte el az alapul szolgáló ügyek felülvizsgálatát – nem biztosított olyan jogorvoslati lehetőséget, amely a jogsértés miatt bekövetkezett helyzet teljes reparációját biztosította volna.

¹⁹ *Sutter v. Switzerland* (Application no. 8209/78).

²⁰ *Botten v. Norway* (Application no. 16206/90).

²¹ Hasonló körülményeket vizsgálva hozott a Bíróság ellentétes döntést és nem állapította meg az Egyezmény megsértését a *Fejde v. Sweden* (Application no. 12631/87) és a *Döry v. Sweden* (Application no. 28394/95) ügyben.

²² *Csikós v. Hungary* (Application no. 37251/04).

²³ 20/2005 (V.26.) AB hat. ABH 2005, 202, 220.

A Bíróság arra a döntésre jutott, hogy nem felel meg a tisztességes eljárás követelményeinek, ha a másodfokú eljárásban a tényállást és a bűnösségi kérdést zárt ülés keretei között újraértékeli ²⁴a másodfokú bíróság és az elsőfokú eljárásban kiszabott büntetés mértékét súlyosbítja, ezért megállapította az Egyezmény 6. cikkének megsértését.

Hasonló magyar vonatkozású ügy a *Kiss Lajos Sándor Magyarország elleni ügye*.²⁵ Az eljárás alapjául szolgáló ügy tényállása szerint a kérelmezőt súlyos testi sértés elkövetése miatt helyezték vád alá és 2004. február 26. napján mondták ki bűnösségét az ellene felhozott vádakban. A kérelmező által benyújtott fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Bíróság a fellebbezési kérelmet zárt ülésen bírálta el, amelyről értesítette a kérelmező ügyvédjét, aki részletes válaszában megalapozatlanságra hivatkozva kérte további tanúk meghallgatását és a nyilvános tárgyalás megtartását. A felhozott érvek ellenére a másodfokon eljáró bíróság a kérelmező, a védő és a vád képviselőjének jelenléte mellőzésével hagyta helyben az elsőfokú döntést, arra hivatkozással, hogy meglátása szerint a tényállás nem volt megalapozatlan, így a fellebbezési kérelem elbírálásához további bizonyítás felvételére nem volt szükség. A Bíróság döntésében kifejtette, hogy a büntetőeljárások során is előfordulhatnak olyan ügyek, amelyek természetéből adódóan a nyilvános, szóbeli meghallgatást mellőzve eldönthetőek, azonban a büntetőeljárások során a nyilvános meghallgatás kell, hogy főszabály legyen. A Bíróság indokolásában arra az álláspontra helyezkedett, hogy tekintettel arra, hogy a kérelmező ellen felhozott vád, a súlyos testi sértés büntette a büntetőjog magvához tartozik és e büntetett fenyegető büntetési tétel aránylag magas, amely a társadalom részéről jelentős stigmával jár, valamint a tény, hogy a kérelmező kifejezetten kérte a nyilvános ülés megtartását elengedhetlenné tette volna a nyilvános meghallgatást. Ezen indokok alapján a Bíróság megállapította a tisztességes eljárásról való jog megsértését és elmarasztalta Magyarországot.

A körülményeket tekintve bizonyos mértékben eltérő eset a *Goldman és Szénászky v. Magyarország ügy*²⁶. A kérelmezők ellen többrendbeli sikkasztás vádjával indult büntetőeljárás, amely új eljárásra utasítást követően 1998-ban a vádlottak bűnössé nyilvánításával végződött. A jogorvoslati rendszert végig járva a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati tanácsa is az okirati bizonyítékokra, szakértői véleményekre, tanúvallomásokra támaszkodva hagyta helyben a jogerős ítéletet. A kérelmezők 2001. január 7. napján mentesültek az elítélés hátrányos jogkövetkezményei alól, azonban 2001. szeptemberében perújítási indítványt terjesztettek elő, amely indítványt a Békés Megyei Bíróság (Gyulai Törvényszék) jóváhagyta és elrendelte a perújítást. A megismételt eljárásban a bizonyítási eljárás fő kérdése arra irányult, hogy a sikkasztás tárgyát képező régészeti leletek valóban rendelkeztek-e a bűncselekmény megvalósulása szempontjából kereskedelmi értékkel. Első fokon a bíróság marasztaló ítéletet hozott, majd a fellebbviteli fórumként eljáró Békés Megyei Bíróság (Gyulai Törvényszék) tárgyalás tartását mellőzve helyben hagyta az elsőfokú bíróság által hozott határozatot. Ezt követően a kérelmezők a Bírósághoz fordultak. A Bíróság indokolásában kifejtette, hogy a másodfokú eljárás során a nyilvánosság főszabályának érvényesülnie kellett volna a perújítási eljárásban is, tekintettel arra, hogy

²⁴ A Bíróság a döntés során párhuzamot vont a *Belziuk v. Poland* (Application no. 23103/93) ügyben meghozott döntésével.

²⁵ *Sándor Lajos Kiss v. Hungary* (Application no. 26958/05).

²⁶ *Goldmann & Szénászky v. Hungary* (Application no. 17604/05.).

az eljáró bíróság az ügy érdemével foglalkozott és új bizonyítási eljárást folytatott le. A *Kiss v. Magyarország* ügyhöz hasonlóan rögzítette, hogy a sikkasztás minősített esete a büntetőjog magjához tartozik és amelynek büntetési tétele jelentős megbélyegzéssel jár. Tekintettel arra, hogy a perújítási eljárás során a bíróság az alapeljárástól eltérő következtetéseket is levonhatott volna a bűnösség kérdésében így a nyilvános meghallgatás mellőzése nincs összhangban az Egyezmény 6. cikkében foglalt követelményekkel.

IV. Összegzés

Lord Chief Justice Stuart szavait idézve „*Nem csupán valamennyire, hanem alapvetően fontos, hogy ne csak igazságot tegyünk, hanem az, hogy az igazságtétel kézzelfoghatóan és kétségtelenül látható legyen.*”²⁷ Az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjoga jól tükrözi, hogy az igazságszolgáltatásnak szem előtt kell tartania, hogy a nyilvánosság nem cél, hanem eszköz. Eszköz ahhoz, hogy az igazságszolgáltatás minél megismerhetőbb legyen, működése minél átláthatóbb legyen, hiszen az átlátható igazságszolgáltatás átfogóbb ismereteket eredményez, amely hozzájárul a demokratikus jogállam megfelelő működéséhez.

²⁷ Lord Chief Justice Hewart, *R v. Sussex Justice*, [1924] 1 KB 256. In James Jacob Spigelman: *Seen to be Done: The principle of Open Justice* (2007), 74 *Australian Law Journal* 290.